Πατμιάς Εκκλησιαστική Σχολή

Τάξη Α Λυκείου Γενικό Εκκλησιαστικό Λύκειο

Σχολικό Έτος 2015-2016

Ασφάλεια των Κοινωνικών Δικτύων: Μελέτη Περίπτωσης Facebook.

Τομέας γ. Τεχνολογία & Ανάπτυξη

Επιβλέπων εκπαιδευτικός: Παντελής Αραβογλιάδης, ΠΕ19 Πληροφορικής

1. Τι είναι ένα κοινωνικό δίκτυο. Μελέτη περίπτωσης (Facebook).

Κοινωνικό δίκτυο είναι μία ηλεκτρονική πλατφόρμα που συντηρείται και αναπτύσσεται, με σκοπό να παρέχει στα μέλη της δυνατότητες διασύνδεσης και αλληλεπίδρασης. Είναι ένας προσωπικός χώρος, που τον διαμορφώνουμε χρησιμοποιώντας εικόνες, γραφικά, βίντεο, και ανταλλάσσουμε σκέψεις, πληροφορίες, δεχόμαστε σχόλια και λειτουργούμε διαδραστικά στα προφίλ των άλλων χρηστών.

Το προφίλ του χρήστη περιλαμβάνει προσωπικά στοιχεία, κλίσεις και ενδιαφέροντα του χρήστη, καθώς και επαγγελματικά στοιχεία. Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις για τη δημιουργία ενός προφίλ. Οι χρήστες μέσα από το προσωπικό τους προφίλ λειτουργούν με αλληλεπίδραση, που συνίσταται κυρίως στη δημιουργία φίλων και τη συμμετοχή σε ομάδες.

Τα βασικά πλεονεκτήματα των κοινωνικών δικτύων συνοψίζονται στα εξής:

- Στους απλούς χρήστες δίνεται η δυνατότητα να επικοινωνήσουν με πολύ μεγάλο αριθμό ατόμων από όλο τον κόσμο.

- Η δυνατότητα αναζήτησης και ανεύρεσης πληροφοριών από όλο τον κόσμο σε άμεσο και πραγματικό χρόνο.

- Δυνατότητα συνεργασίας, ανταλλαγής υλικού και διαμοιρασμού απόψεων.

- Δυνατότητα ψυχαγωγίας με την άμεση πρόσβαση σε ψυχαγωγικό περιεχόμενο όπως βίντεο, φωτογραφίες ή εφαρμογές.

Κάθε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης έχει μια *πολιτική απορρήτου*, δηλαδή μια δέσμευση του διαχειριστή της ιστοσελίδας για τον τρόπο χρήσης των προσωπικών μας δεδομένων που καταχωρούμε κατά την εγγραφή μας, και *όρους χρήσης,* δηλαδή κανόνες για τον τρόπο που εμείς ως χρήστες πρέπει να συμπεριφερόμαστε στο χώρο της ιστοσελίδας. Πριν τη δημιουργία ενός προφίλ καλό είναι να διαβάσουμε τα δύο αυτά κείμενα. Αρκετές ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης για παράδειγμα δεν επιτρέπουν τη δημιουργία προφίλ σε παιδιά κάτω των δεκατριών ετών.

Το Facebook είναι το πιο διαδεδομένο μέσο κοινωνικής δικτύωσης σήμερα πάνω από ένα δισεκατομμύριο χρήστες. Ξεκίνησε από τον ιδρυτή του το 2004 ως μέσο δικτύωσης των φοιτητών του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, αλλά γρήγορα επεκτάθηκε. Σήμερα μπορεί να γίνει μέλος οποιοσδήποτε είναι άνω των 13 ετών.

2. Ασφάλεια στα κοινωνικά δίκτυα.

2.1 Κίνδυνοι κοινωνικών δικτύων

- *Κλοπή κωδικών πρόσβασης & δημιουργία ψεύτικου προφίλ*: Ένας τρίτος αποκτά πρόσβαση στους κωδικούς ενός χρήστη του Facebook και αντιγράφει πληροφορίες, φωτογραφίες και βίντεο από αυτό το προφίλ.

Έπειτα, αφού δημιουργήσει ένα άλλο προφίλ και προσθέτοντας τα ήδη κλεμμένα στοιχεία, λειτουργεί και δρα ως το άτομο από το οποίο έχει κλέψει τα δεδομένα.

- *Παραβίαση προσωπικών δεδομένων:* Η παραβίαση προσωπικών δεδομένων είναι η δημοσίευση προσωπικών στοιχείων ενός ατόμου (όπως για παράδειγμα: ονοματεπώνυμο, διεύθυνση κατοικίας, αριθμούς τηλεφώνων κτλ.) χωρίς την άδεια του.

- *Προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους (grooming):* Η παράνομη αυτή δραστηριότητα περιλαμβάνει όλη τη διαδικασία που ακολουθεί ένας ενήλικος, ο οποίος προσποιούμενος τον ανήλικο, προσπαθεί να προσεγγίσει τον ανήλικο χρήστη προκειμένου να τον συναντήσει στον πραγματικό κόσμο με σκοπό να τον αποπλανήσει σεξουαλικά.

- *Ηλεκτρονικός Εκφοβισμός (Cyber-Bullying):* Παρατηρείται κυρίως σε μαθητές και παιδιά. Με τον όρο αυτό εννοούμε ένα σύνολο ενεργειών που διαπράττονται από παιδιά με σκοπό να εκφοβίσουν συνομηλίκους τους, με τρόπο έτσι ώστε να τραυματίζουν ψυχολογικά τους τελευταίους στέλνοντας υλικό σε μια ευρύτερη κοινωνική ομάδα, και συγκεκριμένα χλευάζοντας το άτομο αυτό.

2.2 Τρόποι προστασίας – Ασφάλεια

Σχετικά με την ασφάλεια στα κοινωνικά δίκτυα μπορούμε να αναφέρουμε τις παρακάτω συμβουλές:

- Διαβάζουμε την πολιτική απορρήτου και τους όρους χρήσης της ιστοσελίδας κοινωνικής δικτύωσης.

- Διαμορφώνουμε τις ρυθμίσεις απορρήτου του προφίλ μας και παραδειγματικά αναφέρουμε:
    1. Μπορούμε να μπλοκάρουμε την πρόσβαση συγκεκριμένων ατόμων στο προφίλ μας.
    2. Βεβαιωνόμαστε ότι μόνο οι «φίλοι» μας μπορούνε να δούνε το προφίλ μας.
    3. Ρυθμίζουμε ποιοι χρήστες μπορούν να κάνουν τι στο προφίλ μας (να δουν, να σχολιάσουν, να αναρτήσουν).

- Δεν δίνουμε σε κανένα τον κωδικό πρόσβασης στο προφίλ μας.
- Δεν ανεβάζουμε πληροφορίες είτε φωτογραφίες που μπορούν να αποκαλύψουν την τοποθεσία που βρισκόμαστε.
- Αν δεχτούμε προσβλητικό μήνυμα χρησιμοποιούμε την ενσωματωμένη μέθοδο καταγγελιών. (Επιλογή Report)

Πιο συγκεκριμένα όσο αφορά τη σελίδα κοινωνικής δικτύωσης του *Facebook*, μπορούμε από τις ρυθμίσεις να ελαχιστοποιήσουμε τις πιθανότητες παραβίασης ή υποκλοπής του λογαριασμού από τρίτους. Αυτές τις ρυθμίσεις τις κάνουμε άπαξ. Επίσης, σχετικά:

- *Χρονολόγιο και Τοίχος*: Το *χρονολόγιο* περιέχει πληροφορίες για το άτομό μας, τη λίστα των φίλων μας, τις φωτογραφίες και τα βίντεό μας, τις σημειώσεις, δημοσιεύσεις και προτιμήσεις μας, από την ημέρα που γίναμε μέλη του Facebook μέχρι σήμερα, σε μορφή «timeline» στη γλώσσα του Facebook. Κατά κανόνα οι πληροφορίες του χρονολογίου μας είναι δημόσιες, αλλά μπορούμε να τροποποιήσουμε τις πληροφορίες που έχουμε ήδη δώσει και να κάνουμε «αόρατα» όλα τα στοιχεία πλην του ονόματός μας.

  Ο *τοίχος* είναι η περιοχή του χρονολογίου μας όπου μπορούμε να κοινοποιούμε τι κάνουμε αυτή τη στιγμή αναρτώντας παράλληλα φωτογραφίες, βίντεο ή συνδέσμους, να μιλάμε για προσωπικά μας θέματα ή συναισθήματα. Εδώ, άλλα μέλη του Facebook μπορούν να μας στείλουν χαιρετισμούς, να αναρτήσουν προσωπικές ειδήσεις, και φυσικά να διαβάσουν τις αναρτήσεις άλλων μελών. Το Facebook μας δίνει τη δυνατότητα να ελέγχουμε απευθείας προς ποιους θα σταλεί η κάθε μας δημοσίευση όταν τη γράφουμε και την κοινοποιούμε.

- *Οι φίλοι μας*: Ο αριθμός των φίλων στο Facebook και γενικά σε έναν ιστοχώρο κοινωνικής δικτύωσης έχει εξελιχθεί σε ένα είδος μέτρησης δημοφιλίας. Έτσι οι «εικονικοί» μας φίλοι δεν αποτελούνται αποκλειστικά και μόνο από τους αληθινούς μας φίλους ή τους συμμαθητές μας, αλλά από πολύ περισσότερους που ίσως γνωρίσαμε μόλις εχθές σε ένα πάρτι ή που δεν έχουμε δει ποτέ στη ζωή μας. Όλοι, όμως, αποκτούν την ίδια πρόσβαση στις πληροφορίες μας που έχουν οι πραγματικοί μας φίλοι. Είναι πολύ σημαντικό να κατηγοριοποιήσουμε τις επαφές μας –φίλους μας-, όπου θα δώσουμε συγκεκριμένα δικαιώματα πρόσβασης στις πληροφορίες που αναρτούμε, όπως π.χ. στις φωτογραφίες ή τα βίντεό μας. Οι λίστες των φίλων δε θα πρέπει να είναι δημοσίως προσβάσιμες.

- *Άλμπουμ Φωτογραφιών*: Κατά τη δημοσίευση μιας φωτογραφίας μας (ή ενός βίντεο) στον «τοίχο» μας μπορούμε άμεσα να περιορίσουμε το κοινό στο οποίο θα γίνει η δημοσίευση αυτή, μεμονωμένα για κάθε φωτογραφία ή βίντεο.

- *Εφαρμογές*: Στο Facebook παρέχονται χιλιάδες εφαρμογές και δεν είναι όλες από έγκυρες εταιρίες. Μπορεί να έχουν κακόβουλο λογισμικό με στόχο την υποκλοπή προσωπικών δεδομένων ή την αποστολή spam. Γι' αυτό, πριν εγκαταστήσουμε μια εφαρμογή, ας κάνουμε έναν έλεγχο της εταιρίας που την παρέχει, π.χ. μέσω διαδικτυακής αναζήτησης πληροφοριών για την εταιρία. Πριν ξεκινήσουμε να εγκαθιστούμε εφαρμογές, είναι πολύ σημαντικό να περιορίσουμε την πρόσβαση στις πληροφορίες μας, έτσι ώστε να μην είναι όλες δημοσίως προσβάσιμες από όλους τους χρήστες του Facebook, συνεπώς και από τις εταιρίες που παρέχουν τις εφαρμογές αυτές.

3. Συμπεράσματα – Σύνοψη.

Τα κοινωνικά δίκτυα είναι τόποι διαδραστικής επικοινωνίας και ανταλλαγής οπτικοακουστικού υλικού. Έμφαση δίνουμε στην πολιτική απορρήτου της σελίδας κοινωνικής δικτύωσης και τους όρους χρήσης. Διαβάζουμε τα σχετικά έγγραφα και διατηρούμε κρυφό τον κωδικό πρόσβασης μας στις ιστοσελίδες αυτές. Περιορίζουμε το προφίλ μας, και σκεφτόμαστε πριν δημοσιεύσουμε οτιδήποτε. Είμαστε επιφυλακτικοί με τους διαδικτυάκους φίλους μας. Τέλος, σε κάθε περίπτωση οποιαδήποτε συμπεριφορά μας κάνει να νιώθουμε άβολα μπορούμε να την αναφέρουμε (επιλογή "report").

Βιβλιογραφία – Ιστογραφία

- Εφαρμογές Πληροφορικής, Α τάξης Λυκείου, Πανσεληνάς κ.α., 2014 ΙΤΥΕ Διόφαντος
- http://www.saferinternet.gr/
- http://internet-safety.sch.gr/
- http://www.safeline.gr/
- http://blogs.sch.gr/internet-safety/
- https://www.facebook.com/safety/
- http://youth-health.gr/